

Vi gratulerar Lala

Lars D. Erikssons, bland vänner Lala, vetenskapliga produktion är rik - på temata, på inspirerande uppslag, kritiska infall och motiverade utfall. Utfallen har Lala riktat i synnerhet mot rättspositivismens skenbara värdeneutralitet. Lala har, även på våra spalter, velat påvisa och tränga in i de komplexa sambanden mellan ekonomi, politik och rätt. Det och hans förankring i aktuella kontinentaleuropeiska strömningar har bidragit till att han blivit en rätt unik inspirationskälla i Norden. Och det är i bästa lalaanda som de inspirerade inte är devota i förhållande till inspiratören.

Dessa Lalas egenskaper har fått Köpenhamns universitet att som erkänsla för hans forskning inom rättsteorin utnämna honom till hedersdoktor den 16 november 1989. Vid den högtidliga promotionsceremonin motiverade professor Henrik Zahle utnämningen bland annat med dessa ord: "Lars D. Eriksson har med sin disputats om Marxistisk teori og retsvidenskabten fra 1980, og hvad Eriksson ellers har skrevet, gennem de seneste 20 år (...) leveret konstruktive bidrag til en teori om retsvidenskabten, der både forankrer den i den videnskabelige erkendelse og integrerer sociale værdier eller mål for retsvidenskabten. Velfærdsstaten har afløst retsstaten og stiller nye mål for den videnskabelige fortolkning, retsdogmatikken."

"Det er derfor med god grund, at Universitetet har besluttet at tildele dig denne grad, og det er glædeligt, at det kan ske på et tidspunkt, hvor graden ikke behøver at markere en slutsten - men blot en festlig pause."

Vi på Retfærds redaktion delar denna glädje och framför våra hjärtligaste lyckönskningar. Skål Lala.

Introduktion

Vi publicerar *Lars D. Erikssons* föreläsning "Rätten och moralen", som Lala höll då han promoverades till hedersdoktor vid Köpenhamns universitet senaste november. Lala följer Ingeborg Maus' tankegång då han varnar för att sammankoppla rätten med moralen: utvecklingen kan leda till att de moraliskt grundade principerna transformeras till administrativa maximer. Därigenom elimineras möjligheterna till en utomrättslig, moralisk kritik av rättstillämpningen. I den rättsliga argumentationen bör man därför undvika utomjuridiska argument, ett påstående som alla kanske inte väntat ur Lala Erikssons mun.

Den kenyanska juristen *Shadrack B.O. Gutto* anlägger juridiska aspekter på sanktioner mot apartheidstyret i Sydafrika. En frihandelsmålsättning måste enligt Gutto vika för sanktionerna och deras mål att radera de diskriminerande barriärerna. Gutto kommenterar begränsningar i sanktionslagstiftning, också nordisk. Han pekar på möjligheterna att stöda den egentliga sanktionslagstiftningen genom ny läsning av "vanlig" lagstiftning.

Den kvinnorrättsliga debatten fortsätter, också i Retfærd. - *Anita Dahlberg* analyserar i "Den kvinnorrättsliga mångfalden" de kvinnorrättsliga ansatser som varit. Dem relaterar hon till hur kvinnoperspektiv utvecklats i annan forskning. För framtida strategier betonar Dahlberg de möjligheter mångfalden i de kvinnorrättsliga infallsvinklarna ger. De behöver inte ses som antagonistiska alternativ, utan som kompletterande möjligheter till nya frågeställningar/insikter genom ständigt ifrågasättande av tidigare forskningsresultat; dekonstruktion och nya kombinationer.

I "Den europeiska integrationen, ett problem" inbjuder *Juha Tolonen* till debatt. Han vill utreda vad den västeuropeiska integrationen faktiskt är och anlägga andra perspektiv på den än vad som är vanligt i Norden. Tolonen kontrasterar västintegrationen mot den kärna han finner i den disintegrerande utvecklingen i Östeuropa. Han pekar på motsägelsefulla attityder i Norden till öst- och västintegrationen. För analysen är innebörden av suveränitetsbegreppet centralt och här ger Tolonen det innehåll via klassiker. Tolonen rekommenderar en nordisk strategi för att öka möjligheterna till medborgarpåverkan och motverka de centralistiska tendenserna.

Palle Bo Madsens artikel "Til forbrugerrettens almindelige del" är inspirerad av Thomas Wilhelmssons bok Konsumentskyddet i Finland. Madsen analyserar konsumenträttens särskilda och konstituerande kännetecken såsom det funktionsrelaterade rollbegreppet konsument. Nor-

meringstekniskt kännetecknas konsumenträtten av generalklausuler och särskilda tillämpande organ. Madsen fokuserar de särdrag och problem denna normeringsteknik medför och det ger honom anledning att anknyta till debatten om den reflexiva rätten. Slutligen poängterar Madsen att de konsumenträttsliga problemen numera är lika brännande på det internationella planet.

Ari Hirvonen post-moderna förför abolitionismen på ett mångbottnat och, ställvis, medvetet mångtydigt sätt. Här förenas en granskning av abolitionismen, avskaffande eller humanisering av straff, alternativa bestraffningssystem med post-modernism, dekonstruktion och feminism (*Julia Kristeva*).

“Ofre og vitner straffedømmes for falsk forklaring uten bevis” återger en brevväxling mellan *Ståle Eskeland* och den norska riksadvokaten. Brevet föranleddes av de så kallade bumerang-rättegångarna i Norge. Personer som berättat att de hade misshandlats av polisen dömdes själva för falsk angivelse. Eskeland kritiserar den bevisning som legat till grund för de fällande domarna. Riksadvokaten har förhållit sig avvisande till kritiken, men två åtal har numera återtagits av åklagarna. Artikeln är ett exempel på en lyckad kombination av rättslig analys och handling.

* * *

Flera bidrag i detta nummer baserar sig på inledningar vid det nordiska forskarsymposiet *Alternativen inom straffrätten samt internationaliseringens myter och realiteter 19-20.5.1989* i Godby på Åland, Finland. De är artiklarna av *Shadrack B. O. Gutto*, *Ari Hirvonen* och *Juha Tolonen*. Vi tackar *Torsten och Ragnar Söderbergs stiftelse*, som beredvilligt stött publicering och översättning av nämnda artiklar.

* * *

Den finländska redaktionen har ansvarat för detta nummer. Det har redigerats av *Johan Bärlund*, *Anders von Koskull*, *Pia Letto-Vanamo*, *Martin Scheinin* och *Håkan Stoor*.